

.5.2016

Ερώτηση προς τον Υπουργό Οικονομικών

Θέμα: Η αδύναμη εποπτεία του χρηματοοικονομικού κλάδου σε σχέση με τους συμπεριφορικούς και γενικότερους λειτουργικούς κινδύνους

Η αδύναμη εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν ένα από τα αίτια που οδήγησαν στην χρηματοοικονομική κρίση του 2008. Οι συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης στα δημόσια χρέη, στα ασφαλιστικά συστήματα και στην οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησαν σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της στην εξέταση αυτής της κρίσης μέσω των επίσημων θεσμικών καναλιών.

Αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας ήταν η δημιουργία του πλαισίου χρηματοοικονομικής εποπτείας μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (**European System of Financial Supervision**).

Μετά την κρίση αναδείχθηκε ιδιαίτερα το ζήτημα της μετατόπισης του βάρους της εποπτείας από τα προϊόντα και τις διαδικασίες πώλησης στη συμπεριφορά των στελεχών μέσα στις χρηματοοικονομικές αγορές (financial conduct risk).

Από την άλλη στην Ελλάδα ποτέ δεν έγινε επίσημη αξιολόγηση και ανάλυση του τι πήγε στραβά στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, παρόλο που το κόστος της διάσωσης του συστήματος αύξησε κατά 25% το δημόσιο χρέος.

Σε έκθεση του ΔΝΤ για την αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος ήδη από τον Ιανουάριο του 2006 αναφέρεται πως ο πιστωτικός κίνδυνος στην Ελλάδα μπορεί να υπο-εκτιμάται. Συνεχίζοντας τονίζει ότι στην εποπτεία πιστωτικού κινδύνου η ΤτΕ έχει κάποιες σχετικές δυνατότητες αλλά χρειάζεται αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης και των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου, ενώ έχει παντελή έλλειψη σε ότι αφορά την τραπεζική εποπτεία του κινδύνου διακυμάνσεως κεφαλαιαγορών (market risk) και του λειτουργικού κινδύνου (operational risk), μεγάλο μέρος του οποίου προέρχεται από τη διάθεση αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλων επενδυτικών και πιστωτικών προϊόντων.

Στο πεδίο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η ίδια έκθεση βρήκε ότι η εποπτεία είναι μέτρια και στο δε ασφαλιστικό κλάδο και αυτό των συνταξιοδοτικών ταμείων εντελώς ανεπαρκές. Επίσης, βρήκε την παρουσία του κράτους στις τράπεζες μεγάλη και προβληματική, και εξέφρασε αντίθεση στη μετατροπή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου σε τράπεζα λόγω ανεπάρκειας βασικών υποδομών διαχείρισης κινδύνων και εταιρικής διακυβέρνησης. Τα μετέπειτα σκάνδαλα και η κατάρρευση στις ασφαλιστικές, ταμεία, αμοιβαία, Τ.Τ. και τις τράπεζες επιβεβαίωναν πλήρως την πρώιμη αυτή ανάλυση.

Βάση αυτής της ανάλυσης η έκθεση κατέληγε πως η αξιολόγηση κινδύνων εκ μέρους της Τραπεζής της Ελλάδος θα μπορούσε να επεκταθεί ώστε να καλύπτει καλύτερα και πληρέστερα την αξιολόγηση των σχετικών ως άνω κινδύνων αλλά και αυτόν της ρευστότητας, όπου οι εγχώριες τράπεζες δεν είχαν πείρα, καθότι για πρώτη φορά η πιστωτική επέκταση εμφάνιζε τέτοιους ρυθμούς. Τράπεζες άπειρες στο περιβάλλον επέκτασης και δανειολήπτες χωρίς κανένα συναλλακτικό ιστορικό συνέθεταν ένα

περιβάλλον όπου ο πήχης των κριτηρίων χορηγήσεων ήταν εξαιρετικά χαμηλός, όπου οι επιτελείς των τραπεζών κυνηγούσαν την πρωμοδότηση, την υψηλή απόδοση ιδίων κεφαλαίων (RoE) και τη βραχυπρόθεσμη άνοδο των μετοχών.

Η αδυναμία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος να αντιμετωπίσει τα προβλήματα ρευστότητας και τους κινδύνους αγοράς συνέβαλε στο υφεσιακό σπινάλ και ανατροφοδότησε την κατακόρυφη πτώση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού του. Μάλιστα σε μια μελέτη του ΔΝΤ από τους Laeven και Valencia με τίτλο «επικαιροποίηση των δεδομένων των συστημικών τραπεζικών κρίσεων» του Ιουνίου του 2012, αναφέρεται πως ο δείκτης παροχής ρευστότητας από επίσημες πηγές χρηματοδότησης, όπως από το σύστημα των κεντρικών τραπεζών, προς το σύνολο του ενεργητικού ήταν ο χειρότερος στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου 08/2007 – 08/2009. Και οι 4 συστημικές τράπεζες απέτυχαν υπό αυτόν τον ορισμό - φαινόμενο μοναδικό στην Ευρωζώνη.

Η κατάσταση ήταν αντίστοιχη και στην αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων. Ιδιαίτερα την περίοδο 2005-06 υπήρχε στροφή στα λεγόμενα αμοιβαία εξωτερικού, τα οποία το 2008 παρουσίασαν τις χειρότερες αποδόσεις και εκροές στην Ευρωζώνη, πολλαπλασιάζοντας την κρίση ρευστότητας και την αύξηση των επιτοκίων των προθεσμιακών καταθέσεων που ήταν τα υψηλότερα στην Ευρωζώνη. Οι προθεσμιακές καταθέσεις αύξησαν το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών κατακόρυφα και επέφεραν πιστωτική ασφυξία, ξεκινώντας με τον στραγγαλισμό των ΜμΕ. Διεθνώς καταρτίστηκαν μελέτες για το ρόλο των αμοιβαίων κεφαλαίων Διαχείρισης Διαθεσίμων στην χρηματοοικονομική κρίση. Μόνη εξαίρεση η Ελλάδα. Τα αμοιβαία συνετέλεσαν στην κρίση ρευστότητας το 2008. Το μεγαλύτερο αμοιβαίο Διαχείρισης Διαθεσίμων στην Ελλάδα ουσιαστικά κατέρρευσε και χρειάστηκε στήριξη από την τράπεζά του, χωρίς τελικά να γίνει καμία έρευνα ούτε για το γεγονός αυτό.

Με βάση τα ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Σκοπεύουν οι αρμόδιες αρχές να αποδώσουν ευθύνες για την τραπεζική κρίση που μετεξελίχθηκε σε δημοσιονομική κρίση όπως έχει γίνει και στις άλλες χώρες; Θεωρούν οι αρμόδιες αρχές ότι το εποπτικό πλαίσιο και τα υφιστάμενα εποπτικά εργαλεία καλύπτουν επαρκώς τους συμπεριφορικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους και γενικότερα τους λειτουργικούς κινδύνους στο τραπεζικό σύστημα;
2. Θεωρούν οι αρμόδιες αρχές ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα πρέπει να ανασυσταθεί κατά το παράδειγμα της Βρετανικής FCA;
3. Θεωρούν οι αρμόδιες αρχές ότι θα πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη στους εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες, μεριδιούχους αμοιβαίων και μετόχους, που έπεσαν θύματα μη κατάλληλων προϊόντων και μη επαγγελματικών συμπεριφορών όπως έχει γίνει στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Ο ερωτών Βουλευτής

Θεοχάρης (Χάρης) Θεοχάρης